

Analiza independenței instituționale a unor autorități și instituții publice responsabile de implementarea politicilor din domeniul dreptului

CpDOM (Centrul pentru Drepturile Omului)

Lista de surse și abrevieri.....

Capitolul I. Conducerea și numirea

Capitolul II. Autonomia și independența.....

Capitolul III. Responsabilizarea și transparența

Introducere

Acest studiu comparativ are ca scop identificarea celor mai bune practici (CMBP) internaționale care vizează edificarea unor instituții responsabile de implementarea politicilor din domeniul dreptului autonome și independente de mediul politic, și estimarea gradului în care legislația Republicii Moldova corespunde acestor practici.

Studiul vizează **Centrul pentru Drepturile Omului**.

La prima etapă au fost identificate **74 prevederi legislative și criterii obiective** care reprezintă bune și cele mai bune practici în domeniul autonomiei și independenței instituționale, relevante pentru organele poliției și procuraturii, serviciile de securitate, agențiile anticorupție și instituția ombudsmanului. În calitate de sursă au servit culegerile de cele mai bune practici ale organizațiilor internaționale – **ONU, Consiliul European, OSCE, OCDE, FMI**, precum și ONG-urilor și centrelor academice cu renume în domeniu.

Prevederile sunt clasificate în 13 categorii, care în urma lor se încadrează în 3 domenii principale: **1) Depolitizarea conducerii instituției, 2) Autonomia și independența funcțională și operațională, 3) Transparența și responsabilizarea.**

La cea de-a doua etapă, a fost evaluat gradul în care legislația Republicii Moldova, în special, legile de constituire a instituțiilor vizate, și activitatea lor corespunde acestor practici. Pentru fiecare din cele 74 CMBP, instituția a fost acordată 1 punct dacă prevederea relevantă se conține în legislația RM (sau este satisfăcut criteriul obiectiv), 0 puncte dacă prevederea lipsește (sau criteriul nu este satisfăcut) și 0.5 puncte dacă prevederea este inclusă parțial sau nu este complet funcțională (cu o explicație suplimentară).

Fiecare categorie conține 4-7 prevederi. Deci, punctajul maxim (care reprezintă alinierea cu cele mai bune practici internaționale) pe categorie variază de la 4 la 7. Punctajul brut al instituției este totalul punctelor acumulate într-o categorie. Punctaj final pe categorie se calculează în procente conform formulei:

$$\text{Punctaj final instituție, categorie} = (\text{punctaj brut instituție, categorie} / \text{punctaj maxim categorie}) * 100\%$$

și reprezintă **gradul de corespundere celor mai bune practici internaționale**. Ponderea fiecărui criteriu în punctajul final pe categorie este egală.

Punctajul instituției pe un domeniu se calculează ca media punctajelor finale pe categorii din acest domeniu. Ponderea fiecărei categorii în punctajul final pe domeniu este egală. Punctajul general al instituției se calculează ca media punctajelor pe cele 3 domenii. Fiecare domeniu are același pondere în punctajul final.

Metodologia dată reprezintă doar primul pas spre efectuarea unui studiu mai amplu, cu utilizarea tehnicilor de focus grup și expert survey, în baza cărora vor fi precizate prevederile și criteriile care reprezintă cele mai bune practici, evaluată importanța și ponderea lor, și identificată viabilitatea practică a mai multor prevederi legislative.

IV. CpDOM

A. Conducerea

1) Autonomia și securitatea mandatului 4 din 5 80%

- **Mandatul stabilit prin lege** 1

Art.6. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție pentru un mandat de 5 ani. Avocații parlamentari dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire.

[Art.6 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

- **Mai lung decît mandatul parlamentului** 1

Art.6. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție pentru un mandat de 5 ani. Avocații parlamentari dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire.

[Art.6 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

- **Nereînnoibil** 0

Art.6. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

-(2) Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de avocat parlamentar mai mult decît două mandate consecutive.

- **Nu coincide cu mandatul Parlamentului, organului politic electiv** 1

Art.6. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție pentru un mandat de 5 ani. Avocații parlamentari dețin funcții de demnitate publică obținute prin numire.

[Art.6 al.(1) modificat prin LP222 din 17.09.10, MO210/26.10.10 art.696]

- **Organizarea si numirea in termenii prevazuti de lege, asigurarea continuarii legitime a conducatorului** 1

Art.6. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(3) În cazul încetării mandatului avocatului parlamentar în temeiurile prevăzute la art.9, se va numi un nou avocat parlamentar în cel mult 2 luni.

[Art.6 al.(3) în redacția LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

(4) Avocatul parlamentar continuă să se afle în exercițiul funcțiunii pînă la preluarea funcției de către succesorul său, cu excepția cazurilor cînd își încetează exercițiul funcțiunii înainte de termen sau este eliberat din funcție în temeiurile prevăzute la art.9.

[Art.6 al.(4) în redacția LP1164 din 26.07.00, MO115/05.09.00]

Art.5. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(2) Propunerile privind candidaturile avocaților parlamentari sînt înaintate în Parlament de către Președintele Republicii Moldova, de cel puțin 20 de deputați ai Parlamentului, în decursul ultimei luni a mandatului avocaților parlamentari desemnați anterior.

[Art.5 al.(2) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

Art.36. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(3) În absența directorului Centrului pentru Drepturile Omului, prin ordinul acestuia, se desemnează un avocat parlamentar, care va asigura interimatul funcției de director.

[Art.36 al.(3) în redacția LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

2) Cerințele pentru numire

4 din 5 80%

- **Prevazute prin lege**

1

Art.3. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Avocat parlamentar poate fi orice cetățean al Republicii Moldova licențiat în drept, care are o înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 5 ani în activitatea juridică sau în învățămîntul juridic superior și o reputație ireproșabilă.

[Art.3 în redacția LP131-XVI din 12.06.08, MO117-119/04.07.08 art.460]

- **Educație superioară, experiența relevantă**

1

Art.3. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Avocat parlamentar poate fi orice cetățean al Republicii Moldova licențiat în drept, care are o înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 5 ani în activitatea juridică sau în învățămîntul juridic superior și o reputație ireproșabilă.

[Art.3 în redacția LP131-XVI din 12.06.08, MO117-119/04.07.08 art.460]

- **Tinuta morală, imaginea în societate**

1

Art.3. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Avocat parlamentar poate fi orice cetățean al Republicii Moldova licențiat în drept, care are o înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 5 ani în activitatea juridică sau în învățămîntul juridic superior și o reputație ireproșabilă.

[Art.3 în redacția LP131-XVI din 12.06.08, MO117-119/04.07.08 art.460]

- **Absența cerințelor restrictive**

0

Art.3. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Avocat parlamentar poate fi orice cetățean al Republicii Moldova licențiat în drept, care are o înaltă competență profesională, o vechime de cel puțin 5 ani în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior și o reputație ireproșabilă.

[Art.3 în redacția LP131-XVI din 12.06.08, MO117-119/04.07.08 art.460]

CV recomandă să fie excluse cerințele privind educația superioară și experiența profesională în domeniul juridic, poate fi indicată experiența în domeniul

- **Incompatibilitatea cu anumite alte activitati** **1**
(alte funcții publice și private, apartenența la partid politic, conflict de interese)

Art.8. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocatul parlamentar nu poate deține nici o funcție electivă sau publică, nu poate practica alte activități retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

(2) Avocatul parlamentar nu are dreptul să desfășoare activitate politică, să fie membru al vreunui partid sau al unei alte organizații social-politice.

(3) În decurs de 10 zile de la data depunerii jurământului, avocatul parlamentar este obligat să înceteze orice activitate incompatibilă cu statutul său și să suspende apartenența sa la oricare partid sau altă organizație social-politică.

Art.9. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(4) Propunerea de retragere a încrederii poate fi înaintată de Președintele Republicii Moldova ori de cel puțin 20 de deputați în Parlament în următoarele cazuri:

b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare;

b¹) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către avocatul parlamentar a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

[Art.9 al.(4), lit.b¹) introdusă prin LP181 din 19.12.11, MO1-6/06.01.12 art.4; în vigoare 01.03.12]

c) nerespectare a cerințelor stabilite la art.8 alin.(3).

3) Procedura de numire

3 din 6 50%

- **Prevăzută prin lege** **1**

Art.5. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție cu votul majorității deputaților aleși.

(2) Propunerile privind candidaturile avocaților parlamentari sînt înaintate în Parlament de către Președintele Republicii Moldova, de cel puțin 20 de deputați ai Parlamentului, în decursul ultimei luni a mandatului avocaților parlamentari desemnați anterior.

[Art.5 al.(2) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

(3) Comisia parlamentară pentru drepturile omului prezintă Parlamentului un aviz argumentat asupra fiecărei candidaturi.

[Art.5 al.(3) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

- **Numire prin votul majorității deputaților aleși în Parlament** **1**

Art.5. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocații parlamentari sînt numiți în funcție cu votul majorității deputaților aleși.

- **Recomandare de numire de către un organ colegial legitim cu reprezentarea principalului, altor stakeholderi** **0**

Art.5. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(2) Propunerile privind candidaturile avocaților parlamentari sînt înaintate în Parlament de către Președintele Republicii Moldova, de cel puțin 20 de deputați ai Parlamentului, în decursul ultimei luni a mandatului avocaților parlamentari desemnați anterior.

[Art.5 al.(2) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

Art.36. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Directorul Centrului pentru Drepturile Omului este desemnat de Parlament din rîndul avocaților parlamentari, la propunerea Președintelui Parlamentului.

- **Participarea grupurilor profesionale, societății civile** **0**

Prevederea lipsește

- **Procedură concurențială (mai mulți candidați, evaluare competente, viziune)** **0**

Prevederea lipsește

- **Procedura transparentă (accesul publicului la info despre candidați și rezultatele concursului)** **1**

Art.5. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(3) Comisia parlamentară pentru drepturile omului prezintă Parlamentului un aviz argumentat asupra fiecărei candidaturi.

[Art.5 al.(3) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

- **Prevăzute prin lege**

1

Art.9. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Mandatul avocatului parlamentar încetează în caz de:

- a) demisie;
- b) imposibilitate de a exercita mandatul din motiv de sănătate, conform certificatului medical;
- c) retragere a încrederii de către Parlament;
- d) expirare a mandatului;
- e) deces.

(2) În caz de demisie sau de expirare a mandatului, avocatului parlamentar i se garantează locul de muncă anterior, iar în lipsa acestui loc de muncă (în caz de lichidare, de reorganizare a unității, de reducere a statelor de personal etc.) i se acordă, cu consimțământul lui, un loc de muncă echivalent la aceeași unitate sau la alta.

(3) Demisia, imposibilitatea de a exercita mandatul din motiv de sănătate sau decesul se constată în ședință plenară a Parlamentului prin adoptarea unei hotărâri în care se ia act de apariția cauzei ce determină încetarea mandatului.

(4) Propunerea de retragere a încrederii poate fi înaintată de Președintele Republicii Moldova ori de cel puțin 20 de deputați în Parlament în următoarele cazuri:

- a) încălcare a obligațiilor prevăzute la art.26;
- b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare;
- b¹) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către avocatul parlamentar a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

[Art.9 al.(4), lit.b¹) introdusă prin LP181 din 19.12.11, MO1-6/06.01.12 art.4; în vigoare 01.03.12]

- c) nerespectare a cerințelor stabilite la art.8 alin.(3).

(5) Comisia pentru drepturile omului prezintă Parlamentului un aviz argumentat privind propunerea înaintată.

(6) Hotărîrea privind retragerea încrederii de către Parlament se adoptă cu votul a două treimi din deputații aleși, cu excepția cazului prevăzut la alin.(4) lit.b) în care hotărîrea se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

[Art.9 în redacția LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

[Art.9 al.(5) în redacția LP1164 din 26.07.00, MO115/05.09.00]

- **Motive clare, relevante, proporționale**

1

Art.9. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(4) Propunerea de retragere a încrederii poate fi înaintată de Președintele Republicii Moldova ori de cel puțin 20 de deputați în Parlament în următoarele cazuri:

a) încălcare a obligațiilor prevăzute la art.26;

b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare;

b¹) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către avocatul parlamentar a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

[Art.9 al.(4), lit.b¹) introdusă prin LP181 din 19.12.11, MOI-6/06.01.12 art.4; în vigoare 01.03.12]

c) nerespectare a cerințelor stabilite la art.8 alin.(3).

Art.26. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

2) Ignorarea obligațiilor menționate la alin.(1) poate constitui temei pentru retragerea încrederii.

- **Procedura transparentă (motivele dezvăluite)**

1

Art.9. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(4) Propunerea de retragere a încrederii poate fi înaintată de Președintele Republicii Moldova ori de cel puțin 20 de deputați în Parlament în următoarele cazuri:

a) încălcare a obligațiilor prevăzute la art.26;

b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare;

b¹) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către avocatul parlamentar a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

[Art.9 al.(4), lit.b¹) introdusă prin LP181 din 19.12.11, MOI-6/06.01.12 art.4; în vigoare 01.03.12]

c) nerespectare a cerințelor stabilite la art.8 alin.(3).

- **Pluralism de opinii:**

0

recomandare de eliberare de către un organ colegial legitim

Art.9. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(4) Propunerea de retragere a încrederii poate fi înaintată de Președintele Republicii Moldova ori de cel puțin 20 de deputați în Parlament în următoarele cazuri:

a) încălcare a obligațiilor prevăzute la art.26;

b) rămânere definitivă a unei sentințe de condamnare;

b¹) rămânere definitivă a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către avocatul parlamentar a unui act administrativ sau încheierea unui act juridic cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

[Art.9 al.(4), lit.b¹) introdusă prin LP181 din 19.12.11, MOI-6/06.01.12 art.4; în vigoare

01.03.12]

c) nerespectare a cerințelor stabilite la art.8 alin.(3).

- **Participarea grupurilor profesionale** 0

Prevederea lipsește

- **Persoana care urmează a fi eliberată are drept la cuvânt** 0

Prevederea lipsește

- **Eliberare prin votul a 2/3 deputați în parlament** 1

Art.9. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(6) Hotărîrea privind retragerea încrederii de către Parlament se adoptă cu votul a două treimi din deputații aleși, cu excepția cazului prevăzut la alin.(4) lit.b) în care hotărîrea se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.

[Art.9 în redacția LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

[Art.9 al.(5) în redacția LP1164 din 26.07.00, MO115/05.09.00]

5) Proceduri de promovare internă 1din 5 20%

- **Prevăzute prin lege** 0

Prevederea lipsește

- **Rolul cheie al conducătorului și nu partilor din afara, factorilor politici** 1

Prevederea lipsește

- **Proces concurențial, bazat pe merite** 0

Prevederea lipsește

- **Procedura transparenta (criterii cunoscute)** 0

Prevederea lipsește

- **Participarea grupurilor profesionale** 0

Prevederea lipsește

B. Autonomia si independenta

1) Garanții de independență formale

6 din 6 100 %

- **Autonomia instituției asigurate prin lege**

1

Art.11. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) În exercițiul mandatului, avocații parlamentari sînt independenți față de deputații Parlamentului, Președintele Republicii Moldova, autoritățile publice centrale și locale și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

- **Concentrarea pe functiile de supraveghere si implementare**

1

Art.13. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Avocații parlamentari examinează sesizările cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini și apatrizilor care locuiesc permanent sau se află temporar pe teritoriul ei, denumiți în continuare petiționari, ale căror drepturi și libertăți au fost încălcate în Republica Moldova.

[Art.13 al.(1) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1), avocatul parlamentar pentru protecția drepturilor copilului examinează petiții privind protecția drepturilor copilului și, în limitele competenței, este în drept să acționeze din proprie inițiativă.

[Art.13 al.(2) introdus prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

- **Imunitatea operațională a conducerii și personalului**

1

Art.12. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Personalitatea avocatului parlamentar este inviolabilă pe toată durata mandatului.

(2) Inviolabilitatea avocatului parlamentar se extinde asupra locuinței și localului său de serviciu, asupra mijloacelor de transport și de telecomunicație folosite de el, asupra corespondenței, documentelor și averii personale.

(3) Avocații parlamentari nu pot fi trași la răspundere penală sau administrativă, nu pot fi reținuți, arestați, percheziționați, supuși controlului personal fără acordul prealabil al Parlamentului, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă.

- **Interzicerea imixtiunii Principalului, altora, în activitatea instituției**

1

Art.32. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Imixtiunea în activitatea avocaților parlamentari cu scopul de a influența deciziile acestora asupra unor sesizări concrete, ignorarea intenționată de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a sesizărilor și neîndeplinirea recomandărilor avocaților parlamentari, precum și împiedicarea sub oricare altă formă a activității acestora atrag după sine răspundere în conformitate cu legislația.

- **Interzicerea recomandării politice de examinare și investigare a unor situații și cazuri** **1**

Art.32. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Imixtiunea în activitatea avocaților parlamentari cu scopul de a influența deciziile acestora asupra unor sesizări concrete, ignorarea intenționată de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a sesizărilor și neîndeplinirea recomandărilor avocaților parlamentari, precum și împiedicarea sub oricare altă formă a activității acestora atrag după sine răspundere în conformitate cu legislația.

- **Prevederea pedepselor pentru imixtiunea și recomandarea politică** **1**

CodContraventional, A320

2) Autonomia operațională în luarea deciziilor, micro-management **2,5 din 6 41 %**

- **Mandatul instituției stabilit prin lege, necontradictoriu, lipsa de suprapuneri** **1**

Art.1. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Activitatea avocatului parlamentar este menită să asigure garantarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale omului de către autoritățile publice centrale și locale, instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate, asociațiile obștești și persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile.

Art.2. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- Avocații parlamentari contribuie la apărarea drepturilor omului prin prevenirea încălcării acestora și repunerea în drepturi a omului, la perfecționarea legislației ce ține de domeniul apărării drepturilor omului, la instruirea juridică a populației prin aplicarea procedeelelor menționate în prezenta lege.

[Art.2 modificat prin LP200-XVI din 26.07.07, MO136-140/31.08.07 art.579]

- **Instituția desfășoară doar activitățile prevăzute în lege** **0,5**

Art.10. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) În exercițiul mandatului, avocații parlamentari se călăuzesc de Constituție, de prezenta lege, de alte legi ale Republicii Moldova, precum și de Declarația Universală a Drepturilor Omului de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, de pacte și alte tratate la care Republica Moldova este parte.

[Art.10 al.(1) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

(2) În caz de neconcordanță între pactele și tratatele privind drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile interne, prioritate au normele internaționale.

[Art.10 al.(2) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

[Art.10 al.(2) în redacția LP1164 din 26.07.00, MO115/05.09.00]

Art.11. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(2) În activitatea lor, avocații parlamentari se conduc de principiile legalității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, accesibilității, după cum le dictează conștiința.

[Art.11 al.(2) în redacția LP1164 din 26.07.00, MO115/05.09.00]

(2¹) Distribuirea domeniilor de activitate ale avocaților parlamentari are loc prin decizie a lor, luată de comun acord, și se aprobă prin ordin al directorului Centrului pentru Drepturile Omului.

[Art.11 al.(2¹) introdus prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

- **Principalul are puteri de control doar din perspectiva stabilirii priorităților și evaluării implementării mandatului** **0**

prevederea lipsește

- **Judiciarul are doar puteri de control și supraveghere a legalității și respectării drepturilor omului** **0**

prevederea lipsește

- **Există un mecanism de denunțare și investigare a influențelor externe nejustificate** **0**

prevederea lipsește

- **Sanțiuni pentru influențe din exterior clare prevăzute în lege** **1**

Prevederea lipsește

3) Autonomia intra-institutională

0,5 din 5 10%

- **Autonomia personalului în luarea deciziilor operaționale** 0,5

Art.4. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) Parlamentul numește 4 avocați parlamentari, egali în drepturi, unul dintre care este specializat în problemele de protecție a drepturilor copilului.

- **Există un mecanism de denunțare a instrucțiunilor ilegale sau imorale în instanță sau organ de supraveghere** 0

prevederea lipsește

- **Personalul are drept la cuvânt și apel în cazuri disciplinare sau de transfer** 0

prevederea lipsește

- **Există proceduri de declanșare a investigațiilor și activităților operative de documentare** 0

prevederea lipsește

- **Sancțiunile și pedepsele pentru influențe nelegitime prevăzute în lege, sunt proporționale, nu pot fi evitate** 0

prevederea lipsește

4) Autonomia bugetară

1 din 5 20%

- **Finanțarea din bugetul de stat** 1

Art.37. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) În chestiunile ce țin de, asistența socială, medicală și de altă natură, avocatul parlamentar se asimilează cu judecătorul Curții Supreme de Justiție.

[Art.37 al.(1) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

(2) Centrul pentru Drepturile Omului dispune de buget propriu, care face parte din bugetul de stat.

- **Reducerea bugetului în comparație cu anul anterior este posibilă doar cu justificare** 0

prevederea lipsește

- **Bugetul instituției nu poate fi redus după aprobarea bugetului de stat** **0**

prevederea lipsește

- **Instituția își formulează propriul buget cu justificare** **0**

Art.37. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(3) Proiectul bugetului Centrului pentru Drepturile Omului, cu avizul prealabil al Ministerului Finanțelor, se aprobă de către Parlament concomitent cu bugetul de stat.

- **Dacă instituția contribuie la returnarea resurselor financiare în bugetul de stat, o parte (10-50%) se atribuie în bugetul instituției** **0**

prevederea lipsește

5) Autonomia financiară **1 din 4 25%**

- **Sediul și personalul asigurat** **1**

HP A.3, 36

- **Funcțiile instituționale de bază acoperite (în baza unei evaluări funcționale sau indicatorilor numerici)** **0**

Prevederea lipsește

- **Angajarea experților, instruirea personalului și echipament tehnic asigurate** **0**

prevederea lipsește

- **Structura salarială stabilă, cu sporuri legate de performanțe instituționale și individuale** **0**

prevederea lipsește

C. Responsabilizarea și transparența

1) Controlul intern **1 din 6 16 %**

- **Plan instituțional: produsele publice, rezultate, indicatori, impact anticipat** **0**

prevederea lipseste

- Procedura stabilită de evaluare a performanței angajaților 0

Prevederea lipseste

- Testarea integrității profesionale 0

Prevederea lipseste

- Denunțarea conflictului de interese și sancțiuni pentru neîndeplinire 1

Art.8. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(1) Avocatul parlamentar nu poate deține nici o funcție electivă sau publică, nu poate practica alte activități retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

(2) Avocatul parlamentar nu are dreptul să desfășoare activitate politică, să fie membru al vreunui partid sau al unei alte organizații social-politice.

(3) În decurs de 10 zile de la data depunerii jurământului, avocatul parlamentar este obligat să înceteze orice activitate incompatibilă cu statutul său și să suspende apartenența sa la oricare partid sau altă organizație social-politică.

- Proceduri specifice pentru răspunderea disciplinară și eliberarea din funcție 0

prevederea lipseste

- Sistem integru de procesare a cauzelor / monitorizare a proceselor interne 0

prevederea lipseste

2) Controlul extern 2 din 6 33%

- Control instituțional din partea principalului 1

Art.34. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) La începutul fiecărui an, pînă la data de 15 martie, Centrul pentru Drepturile Omului prezintă Parlamentului un raport despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în decursul anului precedent. Raportul va conține un capitol consacrat situației privind respectarea drepturilor copilului.

[Art.34 al.(1) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

- **Raportarea regulata principalului asupra realizarii prioritatilor si referitor la performanta, info calitativa si cantitativa** **1**

Art.34. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

- (1) La începutul fiecărui an, pînă la data de 15 martie, Centrul pentru Drepturile Omului prezintă Parlamentului un raport despre respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în decursul anului precedent. Raportul va conține un capitol consacrat situației privind respectarea drepturilor copilului.

[Art.34 al.(1) modificat prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

HP 30

- **Control judiciar: legalitatea, respectarea drepturilor omului** **0**

Prevederea lipseste

- **Audit public** **0**

Prevederea lipseste

- **Organ independent de supraveghere și examinare a sesizărilor cetățenilor (reprezent. principalului, grup. profesionale, soc. Civile)** **0**

prevederea lipseste

- **Nu se suprapun competențele de control ale mai multor instituții** **0**

Prevederea lipseste

3) **Transparența și opinia publicului**

3,5 din 6 58 %

- **Prevederi legale privind respectarea principiilor de tansparență** **1**

Art.11. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(2) În activitatea lor, avocații parlamentari se conduc de principiile legalității, transparenței, echității sociale, democrației, umanismului, accesibilității, după cum le dictează conștiința.

[Art.11 al.(2) în redacția LP1164 din 26.07.00, MO115/05.09.00]

(2¹) Distribuirea domeniilor de activitate ale avocaților parlamentari are loc prin decizie a lor, luată de comun acord, și se aprobă prin ordin al directorului Centrului pentru Drepturile Omului.

[Art.11 al.(2¹) introdus prin LP56-XVI din 20.03.08, MO80/22.04.08 art.263]

HP 6e)

- **Instituția are web-site , informații privind conducerea și datele de contact sunt publicate** **1**

prevederea lipsește

- **Rapoartele anuale ale instituției sunt publice și actualizate** **0,5**

Art.34. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311577>

(3) Raportul anual al Centrului pentru Drepturile Omului se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

[Art.34 modificat prin LP321-XVI din 03.11.06, MO184-185/01.12.06 art.847]

- **Rapoartele colegiului disciplinar sunt publice** **0**

Prevederea lipsește

- **Este asigurat accesul la partea publică a dosarelor** **-**

Prevederea lipsește

- **Programul de dezvoltare strategic a instituției a fost consultat public** **1**

prevederea lipsește